

NAPREJ

Glasilo jugoslovanske socialno demokratične stranke.

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan popoldne.

Oredništvo in upravljanje v Ljubljani, Francišanska ulica št. 6, I. nadst. Učiteljska tiskarna.

Naročnina: po pošti s dostavljanjem na dom za celo leto K 42.—, za pol leta K 21.—, za četrt leta K 10.50, za mesec K 3.50. Za Nemčijo celo leto K 46, za ostalo tujino in Ameriko K 54.

Rezerati: Enostopna petiti vrstica 30 v; pogojen prostor K 1.—; razglašeni in poslane vrstice po 60 v; večkratne objave po dogovoru primeren popust.

Reklamacije za list se poštnine proste.

Posamezna številka 20 vinarjev.

Kraljevska bajka.

Rimljani so posajali svoje cesarje po smrti med bogove, živim so gradili svetišča. Krščansko enoboštvo je odpravilo malikovanje in je zaklenilo živim cesarjem tempelje in zastavilo umirajočim pot na Olimp, ampak rimska šega izza dobe narodnega propada se je v novih podobah ohranila in živi še dandanašnji. In tudi v Jugoslaviji!

Kraljevska bajka, ki se je predla okolo kronanih glav, ki je pripisovala vladarjem vsa velika zgodovinska dejanja in vse blagodejne družabne naprave, ki je adjustirala — vsakega in vsak čas — z najlepšimi čednostmi in z vsemi človeškimi in nadčloveškimi vrlinami, ki je z radodarno roko sipala v vladarske glave modrost in pravičnost, v njih srca plemenitost in junaštvo, ta kraljevska legenda se razpreda tudi pri nas v kratkih dnevih našega narodnega ujedinjenja tako gabno, da se človeku že ustavlja.

Tisti, ki so še včeraj, predvčerajšnjim omakali peresa v črnožolto lojalnost in drsali ž njimi po papirju ter smetili naše abecednike, čitanke, zgodovinske knjige, časopise z ganljivimi zgodbami in veličastnimi himnami na degenerirane habsburške tirane od Rudolfa Habsburškega do Karla ter z vznešenimi opisi rajske miline cesarice Zite, ki so v zadregi in po potrebi razgrinjali pred nami otroške plemenice cesarskih princov in iskali na njih sledove vladarske kreposti, ti ljudje so z naglico žonglerja v cirkusu menjali svoj kostum in premenili svojo dinastično zvestobo ter poveljujejo sedaj novega vladarja in njegovo dñastijo in razdeljujejo zopet z radodarno roko modrost in pravičnost, plemenitost in junaštvo. Prav tistim ljudem, ki so še pred kratkim v govorih razlivali zvestobo do Habsburžanov po naših javnih zastopih, brizga danes iz ust poln curek lojalnosti in vdanosti do Karagjorgjevičev.

Kar se nam ob tem gnusnem pojavu bizantinizma in dinastičnega servilizma zdi potrebno povedati, je tole: za socialiste, ki upamo in želimo, da si naš narod po svojem ujedinjenju podeli najdovršenejšo obliko demokracije, začasna ustanovitev monarhičnega režima ni katastrofa, ker znamo demokratična načela uveljavljati tudi v monarhiji. Gledati pa moramo, da kraljevska bajka ne razpode svojih niti, da nam s popačenjem zgodovinskih dejstev ne pokvari narodne vzgoje našega ljudstva in zlasti naših otrok. V kali je treba zatreti pojavljajočo se legendo, da smo Slovenci, Hrvatje in Srbi prejeli svoje narodno edinstvo in svobodo kot darilo iz rok kralja Petra ali kraljeviča Aleksandra, zakaj, da si utrdijo pozicijo, so si vladarji vseli časov in iz vseh dinastij radi lastili zasluge za dela, ki so jih drugi sprožili, drugi izvršili in drugi plačali. Prav točno je zadel angleški publicist William Cobbett, ko je dejal, da je vse, kar je dobrega in koristnega v monarhijah (šola, sodišče itd.) kraljevsko, le javne dolge imenujejo državne ali narodne.

Vemo, da so veliki uspehi sedanjih dni sad v narodu združenih sil in naporov, njegovega junaštva in mučeništva in da bomo tudi v bodočnosti deležni le tistih uspehov, ki jih bomo sami ustvarili iz svoje moči. Zato pa bomo s kraljevske bajke, ki žali narodno samozavest, proč z »lojalnostjo«, ki ubija, kakor vidimo, dostojnost, močnatost, značajnost! Pač pa ni nikoli preveč nezaupljivosti, ki je poglavitna demokratična čednost in podlaga vse ljudske politike. Ne pozabimo na zlate besede Mengerjeve: »Vlado sestavlja na najvišji stopnji le peščica oseb, ki razpolagajo z vojsko in dobro organiziranim uradništvom, ki znajo skrivati svoje namere in jih vsled tega lahko temeljito pripravljajo. Vzlic tem mogočnim sredstvom

vlade niti zdaleka ne zaupajo ljudstvu; organ njih nezaupanja je policija. Ljudstvo pa je velika neurejena množica, ki se razgiblje le sunkoma v daljših razdobjih in ki ne zna skrivati svojih stremeljenj. Policijo mora pri ljudskih množicah nadomestiti čuječe nezaupanje kot poročstvo uspeha. **Narod, ki ne zasleduje svojega državnega življenja z nezaupnim očesom in ki ne pretehta slehernega državnega akta s stališča politične svobode, izgubi prav kmalu svojo samoodločbo ali siloma, ali pa mu jo neopaženo izmakne vladno delovanje.**«

Manifestacija brez delavcev.

(Iz Zagorja ob Savi.)

Dne 14. t. m. so naši gospodje liberalci prav po liberalno terorizirali naše delavce v rudokopu. Hoteli so namreč imeti ob vsakršnem pogoju delavce za svojo štafazo. Delavci pa so odklonili praznovanja in manifestacijo na ta dan, ker so smatrali to priredbo klike, ki hoče gospodariti v Zagorju s pomočjo bajonetov po starem avstrijskem sistemu, tudi v novi Jugoslaviji. Razlika je samo ta, da so bili v stari Avstriji patrotični nemčurji, v novi Jugoslaviji pa so slovenski liberalci, ki se obnašajo prav tako. Samo to je še hujše sedaj, da poprej vsaj delavci niso izgubili na zaslužku, sedaj pa, če klika hoče, tudi zaslužek zabrani. Ta gospoda je zahtevala pri rudniku med tednom, da naj dne 14. počiva delo v rovu. Na obvestilo ravnatelja delavskim zaupnikom, da bi se praznovalo, če delavci hočejo na omenjeni dan, so delavski zaupniki to odklonili. Narodnjaška gospoda pa je imela to srečo, da je kakšnih deset delavcev, ki so en del v kovačnici, drugi del pa so strojniki na rudniški železnici, ki so se pustili premotiti, da so se uprli delu dne 14. popoldan in ponoči, in tako ni bilo mogoče prevažati premoga iz rudniške perilnice na postajo. Ravnateljstvo si seveda ni moglo nič pomagati in je vsled tega sporazumno z delavskimi zaupniki obrat od dveh popoldan naprej počival, tako da sta popoldanski in nočni oddelki izgubila svoj zaslužek. Torej približno 800 delavcev je izgubilo svoj zaslužek. 600 delavcev, ki so imeli službo do dveh pa zaslužka niso izgubili, ker je eden strojnik ostal pošten in se ni hotel pustiti vloviti neznačajni kliki. Delavci v steklarni pa so delali redno kakor druge dneve.

Popoldan pa je bila manifestacija. Razen onih desetih, ki smo jih že zgoraj navedli, ki so pa bili en del v sokolskem kroju, en del pa v kroju požarne brambe, je bil le en sam rudar v izprevodu. Torej med 1500 delavci pri rudniku, ima ta gospoda vsega skupaj 11 pristašev. Izprevod sam pa je štel civilnega prebivalstva, ki je bilo izključno iz meščanskih krogov in šolske mladine, katera je morala iti zopet na komando liberalnih možicov, kakšnih 150, seveda velika večina otrok. Med njimi smo opazili tudi seveda razne vojaške korporacije, tako je bila udeležena srbska vojska, orožništvo, požarna bramba, pa občinski odbor, razen soc. demokratičnih odbornikov, ki se manifestacije niso udeležili. To je bil ves uspeh te prisiljene manifestacije. Če se človek spominja na 29. oktober, ko je tudi delavstvo manifestiralo, takrat je bila udeležba 5000 oseb doraslega ljudstva, sedaj pa 150 z otroki vred. Par delavcev, ki so si to gospodo od strani ogledovali, so se jim prav pošteno smejali, ko so z živijo-klici hoteli tudi delavce navdušiti, da bi jih pozdravljali. Toda vse zaman. Delavci so bili mirni in so se jim smejali, ker je odsevala iz izprevoda neka potrlost, ker se delavstvo ni udeležilo. Proti večeru pa, kakor nam poročajo nekateri delavci, so skušali ti gospodje manifestantje z raznimi klici provocirati delavstvo, ali tudi s provokacijo ni bilo

uspeha. Gospodje bi bili namreč radi provzročili nemire, da bi potem soc. demokrate obmetavali s terorističnim blatom in zaupnike denuncirali pri oblastih, da hujskajo k pobujanju in nemiru. V tem so namreč naši gospodje liberalci mojstri, ki prekosijo vsakršno nemčursko bando ali pa stari Šusteršičev sistem. Šusteršič je bil terorist in njegova klika, toda kdor pozna našo liberalno kliko v Zagorju, kdor ve, koliko kazni so plačali razni obrtniki in kmetje po krivdi teh veljakov, je pač lahko mirno prepričan, da so možje, ki prekosijo vsako mogoče grdo dejanje drugih, proti svojemu političnemu nasprotniku.

Pribiti pa moramo še eno, to je, z veseljem konstatiramo, da so delavci pri rudniku, čeravno so jih prijatelji spravili ob zaslužek in skušali provocirati, ostali mirni, večinoma na svojih domovih, nekaj pa jih je šlo iz Zagorja na kmete in v razne kraje, da jim ni bilo treba gledati demagoške priredbe. Gospodje pri raznih političnih in drugih oblastih pa so sedaj lahko dobili prepričanje, da je zagorsko delavstvo pošteno in mirno, da se ga ni treba nikomur bati in da ne potrebuje varuštva, najmanj pa varuštva z bajoneti. Delavcem je treba dati samo dovolj hrane, ravnati z njimi kakor se spodobi, in bomo živeli med sabo v največji slogi in delu, ki ga opravlja delavstvo, bo tako produktivno, da se bodo lahko s to produkcijo tudi klikarji napolnili želodec. — Več rudarjev.

Delavsko izobr. društvo „Svoboda“
priredi

v sredo 18. decembra 1918

Cankarjev večer

v veliki dvorani „Mestnega doma“.

Uvodne besede govori Alojzija Štebije v a.

Recitacije iz Cankarjevih del: Oton Župančič, Fran Albrecht in Juš Kozak. Sklepno besedo govori dr. Alojz Kraigher.

Začetek točno ob 8. zvečer.

Vstopnina: za nečlane sedeži 1 K, stojišča 50 vin. Članstvo in dijaštvo vstopnine prosto.

Politični pregled.

= **Kriza v vladi Jugoslavije.** Beograd, 17. decembra. (Lj. k. u.) V novem jugoslovanskem kabinetu je še pred potrditvijo po regentu nastala kriza. O vzroku ni še nič znano. Designirani ministrski predsednik Pašić je še v poslednjem trenutku odklonil prevzeti ministrsko predsedništvo. Za danes so voditelji srbskih in v Narodnem veču zastopanih političnih strank poklicani k regentu. Domneva se s precejšnjo gotovostjo, da bo večji del objavljenih liste sprejet v novo kombinacijo. Rešitev krize pričakujejo jutri ali pojutrišnjem.

= **Odgovor regentov Starčevićancem.** Zagreb, 17. decembra. (Lj. k. u.) Starčevićeva stranka prava je dobila na svoj brzojavni pozdrav od regenta Aleksandra iz Belgrada nastopni odgovor: »Iz vsega srca se Vam zahvaljujem za čestitke, ki mi jih je poslala skupščina Starčevićeve stranke prava ob priliki krstnega slavlja moje rodbine. Zagotavljam Vas, da se bom zvest tradicijam hrvatskih in srbskih kraljev ter idealom Ante Starčevića z vsemi močmi trudil, da se združi naš narod v jugoslovansko državo na svojem celotnem etnografskem ozemlju. S to svojo politiko gradimo

po načelih, ki jih je postavil umni predsednik severoameriških Zedinjenih držav, Wilson, ter smo prepričani, da bodo ta načela zmagala in prinesla tudi našemu težko preizkušenemu troedinemu narodu Srbov, Hrvatov in Slovencev popolno samostojnost. Sporočite vsem članom Starčevičeve stranke prava in vsem volilcem strankinih poslancev moj pozdrav. Sporočite jim, da hočeva moj oče in jaz vladati samo svobodnemu narodu in da bodeva nad vse spoštovala ravnopravnost vseh treh plemen. — Aleksander.

Italijani ne izpuste dr. Podgornika. Trst, 16. decembra. (Lj. k. u.) Iz Gorice se poroča: Goriško slovensko inteligenco med njimi dr. Podgornika, drže Italijani še vedno v Korminu; menda jih nameravajo odvesti v Italijo. Dosedanje intervencije zanje so bile brezuspešne.

Italijani zažgali hrvaško zastavo v Pulju. Pulj, 16. decembra. (Lj. k. u.) Dr. Zucco je tožen pred vojaškim sodiščem. Ob pogrebu zdravnika okrajne bolniške blagajne v Pulju, Hrvata, so na tukajšnjem Narodnem domu razobesili hrvaško zastavo na poludrog. Laška mladina je vdrla in sežgala zastavo. Laški častniki so nato predsedništvu Narodnega doma izrazili svoje obžalovanje; kljub temu je sedaj dr. Zucco kot predsednik Narodnega doma tožen radi kršenja odredbe, ki prepoveduje izvešanje naših zastav.

Čehoslovaške čete zasedle Liberec. Liberec, 16. decembra. (Lj. k. u.) Čehoslovaške čete so davi zasedle mesto Liberec. Ob šestih zjutraj je prvi oddelek čehoslovaških čet došel pred Mestni dom. Čehoslovaški častnik je zahteval vstop in predajo Mestnega doma. Poveljnik mesta je odgovoril, da ne more ugoditi tej zahtevi. Dejal je, da so pravi mestni zastopniki pravkar zbrani in da bi se radi pogajali. Nekaj minut pozneje je močnejši oddelek čehoslovaških čet pod vodstvom stotnika prihitel z nasajenimi bodali pred Mestni dom in postavil dve strojici proti poslopju. Tudi stotnik je zahteval vhod in predajo Mestnega doma; mestni glavar je to odklonil. Na povabilo mestnih zastopnikov je šel stotnik v Mestni dom, da bi se pogodil z županom in zastopniki. Zahteval je predajo v imenu čehoslovaške države. Po protestu župana je stotnik zapustil Mestni dom. Dopoldne sta prišla dva svetnika namestništva, prej omenjeni stotnik in francoski stotnik; v imenu čehoslovaške države in entente so se jeli pogajati z županom. Ta je poudarjal, da se umakne samo sili, da stoji na stališču Wilsonove formule in da zahteva za nemški narod pravico samoodločbe, in da bo glede tega zanj merodajna odločitev mirovne konference. Popoldne so se pogajanja končala; svetnik namestništva Marschner je bil imenovan vladnim komisarjem. Župana so odstavili, razpustili mestni svet in določili upravno komisijo 7 Nemcev in 4 Čehov. Odredili so, da se mora narodna obramba razpustiti v petih dneh. Popoldne so čehoslovaški vojaki ob burnih »Slava« klicih izobesili na Mestnem domu belorudečo zastavo. Ko se je na balkonu pokazal francoski stotnik, je priklopilo navdušenje Čehov do vrhunca. Medtem so prihiteli Nemci in jeli peti »Die Wacht am Rhein«. To pesem so preglasili »Slava« klici in petje Čehov.

Čehi zasedli Hanušovice. Opava, 15. decembra. (Lj. k. u.) Danes popoldne so zasedle čehoslovaške čete trg Hanušovice, nemški kraj v bližini Fryvaldova. Mir ni bil kaljen.

Nemčija in Poljska v sporu. Berlin, 16. decembra. (Lj. k. u.) Wolffov urad poroča: Kratka poročila o prekinitvi diplomatskih odnosov z Nemčijo po poljski vladi kažejo, da se je poljska vlada ob utemeljevanju tega koraka opirala zgolj na brezpomembnost pretveze. Ako trdi poljska vlada, da nadaljevanja pogajanj z Nemčijo nimajo nobenega pomena in da so v gotovih razmerah notranjemu redu Poljske celo škodljive, se temu nasproti opozarja, da sta bila mir in red v deželi, dokler je trajala zasedba Poljske po Nemcih. Takrat ni bilo niti boljševiskih nemirov niti pogromov. Nepošteni elementi so se pojavili šele tedaj, ko so se umaknile nemške čete. Prejkone poljska vlada ne more premagati tega gibanja in zato izkuša, zvaliti krivdo na Nemce. Dokazov za trditev poljske vlade gotovo nobenih ne bo na razpolago. Kakor kaže položaj, nimajo Poljaki popolnega zaupanja v mirovno konferenco ali pa pričakujejo večji dobiček, kakor jim pristaja po načelih Wilsonovih, in si hočejo s prekinjenjem diplomatskih odnosov ustvariti priliko za nasilstva.

Zaplenjeni tovorni parniki Anglije prosti. Hamburg, 15. decembra. (Lj. k. u.) Angleški tovorni parniki, pričetkoma vojne po Nemcih zaplenjenih, so sedaj prosti. Odpluli bodo z nemško posadko kar najhitreje proti Angliji.

Sebičnost — ne pa zveza narodov. Amsterdam, 16. decembra. (Lj. k. u.) V članku o zvezi narodov veli »Standard«: Sedaj ne streme po nič drugem, nego ustvariti močno zvezo med narodi. Narodi, ki so za vojne tvorili entente, se hočejo tudi po miru združiti v zvezo in hočejo trajno utrditi svojo moč in oblast na kopnem in na morju. Kar je zunaj entente, se mora klanjati tem narodom in se ravnati po njihovih določbah. To pa nasprotuje težnjam zveze narodov.

Amerika demobilizira. Washington, 15. decembra. (Lj. k. u.) Reuterjev urad poroča: March je izjavil, da Zedinjene države demobilizirajo sedaj vsak dan 15.000 mož. Nadeja se pa, da bo to število mogoče v kratkem podvojiti. Vojni urad je sklenil demobilizacijo 842.000 mož v Zedinjenih državah in 140.000 mož Pershingovih čet, ki se nahajajo v Evropi. Povratek teh čet je treba kolikor mogoče pospešiti.

Boj proti Spartakovcem. Berlin, 17. decembra. (Lj. k. u.) Kakor poroča »Abend«, se je v Neuköllnu seja spartakovskega delavskega in vojaškega sveta, ki je nepostavno prevzel upravo v Neuköllnu, prekinila, ker je dospela vest, da hoče 64. polk ob petih popoldne s silo razgnati sejo. Hkrati je dospela vest, da so čete že zasedle delavsko tajništvo. Vsled tega so šli udeleženci seje tjakaj, da preprečijo zasedbo. Vojaki iz Berlina in frontne čete so zasedli Mestni dom, redarstveno predsedništvo in vsa druga javna poslopja. Zbranih je mnogo čet, tako da so vsi protiukrepi brezuspešni.

Delo berlinskih pisateljev na revolucionarnem polju. V Berlinu se je vršil javni shod nemških pisateljev, na katerem je govoril — razen drugih — tudi naučni minister Konrad Haenisch. Na tem shodu so zahtevali, da se mora zagotoviti duševnim delavcem pripadajoča jim svoboda in neodvisnost od kapitala. Za duševna dela pa morajo dobiti primerne nagrade, da bodo mogli vsaj živeti. Pisatelji so sklenili, postopati po načinu delavskih strokovnih organizacij in napraviti pri založnikih potrebne korake. Izbrali so si tudi zastopnike v delavsko-vojaški svet, in sicer pisatelja Julija Bala in Roberta Brenerja.

Vrnitev ruskega zlata. Berlin, 16. decembra. (Lj. k. u.) Rusko zlato, ki ga morajo Nemci glasom točke 19. v pogodbi za premirje oddati, je dospelo 7. decembra v Saarbrücken, 9. decembra pa v Pariz. Spremljali so ga 4 nemški izvedenci in se nastanili na nemškem poslaništvu v Parizu. Predaja in preiskovanje zlata bosta trajala dlje časa.

Mackensenova armada se razoroži. Budimpešta, 16. dec. (Lj. k. u.) Danes so se vršila pogajanja med ogrsko vlado in general-feldmaršalom von Mackensenom zaradi razoroženja njegovih čet. Mackensen se strinja s tem, da se razoroži njegova armada, toda s pridržkom kasnejše odobritve njegove vlade. Danes je odredil, da položi njegova armada orožje. Mackensen se je s štabom nastanil v Fothu in je izjavil, da hoče zapustiti Ogrsko kot zadnji.

Nemške čete zapuste Ukrajino. Kijev, 15. decembra. (Lj. k. u.) Med zastopniki nemškega višjega poveljništva vojaškega sveta in poverjeniki republikanskega direktorija v Ukrajini je bil sklenjen dogovor, po katerem naj bi nemške čete ne ovirale vkorakanja čet ukrajinskega direktorija v Kijev. Nadalje so se domenili glede vzdrževanja miru in reda in nemočenega hitrega vračanja nemških čet v domovino.

Grški zastopnik na mirovni konferenci. Amsterdam, 15. decembra. (Lj. k. u.) Po poročilu tukajšnjega lista je grška vlada imenovala diplomatskega zastopnika v Stockholmu za zastopnika Grčije na mirovni konferenci.

Za neodvisnost kapskih provinc. Rotterdam, 16. decembra. (Lj. k. u.) Po listu »Nieuwe Rotterdamsche Courant« poročajo Times iz Kapstadta z dne 10. t. m.: Nacionalisti so izjavili, da se bo 16. decembra v Bloemfonteinu na kongresu razpravljalo o tem, da bi poslali odposlanstvo v Evropo, ki naj bi se poslužilo za neodvisnost kapske province, Transvaala, Natala in države Oranje. Stroški znašajo 10.000 funtov šterlingov in se bodo pokrili s prostovoljnimi prispevki.

Demonstracija invalidov v Parizu. Bern, 16. decembra. (Lj. k. u.) Francoski listi poročajo: V torek popoldne se je zbrala na skrajnem koncu Boulevarda in na Montmartru velika množica vojnihi pohabljenecv in se je strnila v sprevod, ki se je jel z vzklikanjem pomikati po ulicah. Občinstvo ni odobravalo nastopa demonstrantov, zlasti ker so mnogi nosili tablice z napisi »Dol z vojno!«, »Živio Wilson«! Demonstranti so skušali prodreti do Wilsonovega stanovanja. V Rue de Raonne se jim je posrečilo prodreti policijski kordon, zavrnila jih je pa republikanska garda pred predsednikovim stanovanjem. Sprevod se je nato proti večeru pomikal proti Place de la Republique, kjer so demonstrirali z vzkliki »Živel mir! Dol z vojno!« Prepevali so tudi delavsko pesem. Prišlo je do spopada z redarji in republikansko gardo, ki je nastopala zelo brutalno in aretirala štiri osebe. Več oseb je bilo ranjenih.

Uredništvo in upravništvo »Napreja« imata telefonsko zvezo štev. 118.

Dopisi.

Hrastnik. V soboto ob 8. uri zjutraj je preminul naš nepozabni sodrug Alojzij Privšek mlajši. Bil je član rudarske strokovne organizacije, politične organizacije, pevskega, godbenega in dramskega odseka. Star šele 20 let, si nas zapustil sredi velikega dela, ki nas čaka v novi dobi. Bil si zgled naši mladini. Nikjer Te ni manjkalo, kjer je bilo treba delovati za stranko. Povsod si bil prvi. Stranka je zgubila mladeniča, v katerega smo stavili mnogo nad. Pevski, dramski in godbeni odseki na nadomeste njegove izgube. Vidim Te v znani vlogi, ki si jo igral kot sluga: kako Ti je vse pristajalo! Bil si ljubljenev svojih staršev. Prevzel si idejo socializma po svojem očetu. Z očetom socialistom si bil enakih misli. Malo sinov, ki so tako ljubili svoje stariše. Mrtev si, dragi sodrug! Ideja, za katero si živel, pa ni izumrla. Mladeničem pa kličemo, posnemajte ga, ki je bil povsod, koder ga je klicala strankina dolžnost. Staršem naše najglobokeje sožalje! Tebi, Lojze, pa kličemo v slovo: Bodi Ti zemljica lahka!

Celje. Mnogo se je pri nas izpremenilo, odkar smo se avstrijskega jarma otresli. Sramotno delo zatiranja nižjih slojev so prevzeli slovenski birokrati, delo izkoriščevanja slovenski kapitalisti. Narodni svet ne povablja več naših izvoljenih zastopnikov. Ne dopuščajo, da bi ti krotili naše imperialiste, da bi hladili njih nacionalno kri. Gospodje pri sodniji so celo izjavili, da so sedaj oni gospodarji, ko jih je eden naših sodrugov opozoril na nekatera krivična dejanja. Eden izmed prvih naših milijonarjev, ki je znan kot dober narodnjak, si je nabral celo čredo rezerviranih carskih konj v »retablirung«, katere sedaj tako dobro krmijo, da so mu oglodali vsa drevesa »rajšole«. Poznamo nekatere gg. oficirke, ki so si nakopičile tisoče na račun imetja nekdanje avstro-ogrske armade, kar je sedaj last Narodne vlade. Tu se naj vlada pobriga, tu naj poseže vmes. Slovesno so obhajali narodnjaki minulo soboto. In vrhunc svoje kulture so dosegli, ko so nekateri elementi razbili in razkopali napise še nekaterih nemških trgovcev in obrtnikov. Zalostno spričevalo so si dali. In konec tega sramotnega početja je bil, da je nastal tepež in marsikateri je nesel po nedolžnem krvavo butico domov. Danes je vse paradiralo. In menim, da so se vojaki le bolj veselili lepe parade, novih uniform in zboljšane menaže, kot pa kaj drugega. — V soboto zvečer smo se sestali v gostilni »pri Jeleni« in se o tem in onem posvetovali. Na programu je bilo izobraževalno društvo »Svoboda«. Izvolili smo pripravljalni odbor. Predsednik je sodrug Štern; odborniki pa sodrug: Walle, Bastner, Schtreicher, Grmadnik, Vrečko in Cvikel. Sklenili smo, da v najkrajšem času skličemo ustanovni občni zbor. Zbrali bomo knjige vseh organizacij v enotno knjižnico. Tako se nam obeta lepa bodočnost, zlasti, ker se mladina in ženstvo jako zanima za duševni razvoj. Tudi konsumna organizacija lepo napreduje. Železniška godba je pridredila nocoj božičnico, ki je bila jako dobro obiskana. Celje, v našem duhu nadaljuj svoje delo! E. M.

Dnevne vesti.

Izpod domačega krova. Z današnjim dnem je prevzel politično vodstvo našega lista s. Milan Jaklič, ki je strankam za razgovore na razpolago vsak dan izvzemši nedelje in praznike od 5. do 6. ure popoldne v uredniških prostorih.

Nedosegljivi ministri. Prijatelj nam piše: »Naprej« je počel s hvalevredno točnostjo prvi nastopati proti raznim, recimo milo, nerednostim, ki so se vgnezdile v naši novi javni upravi. Eno tako nerednost mora zabeležiti tudi pisec teh vrstic. Na poverjeništvu za javna dela in obrt je določen čas med 10. in 11. uro predpoldne za sprejem strank. Ko sem prišel prošlo soboto v poverjeništvu ob določeni uri, da govorim s poverjenikom za javna dela in obrt, inž. Remcem, v neki pri-

vatni nujni, in sodim tudi, za državno upravo važni zadevi, sem našel v predsojbu tako množico oseb, ki so tudi čakale na sprejem, da sem uvidel nemogočnost, da bi v pičli uri mogel računati na sprejem, ter sem se oddaljil. Povrnili sem se sledeči ponedeljek še pred določeno uro, si izposloval dovoljenje za vstop k gosp. poverjeniku, ter sem se nastavljal v vrsto za nekaterimi drugimi osebami, ki so bile že tamkaj z enakim namenom. Ker število čakajočih ni bilo veliko, sem računal, da svojo stvar opravi pred potekom določenega časa. Ampak delal sem račun brez krčmarja, oziroma brez g. poverjenika za javna dela in obrt. Ob 10. uri 25 minut je opravila svoj posel zadnja oseba, ki je bila pred mano. Ko je ta izstopila, sem spodobno potrkal in hotel vstopiti. Jedva sem pa odprl vrata, ko se mi je velelo: »Danes ne morem več sprejemati,« ker imam mnogo drugega posla. — Ampak, gospod inženir, v pičlih 5 minutah utegne biti moja zadeva rešena. Odgovor: »Ni mogoče, ne morem!« — Moral sem iti navzlic temu, da stoji zunaj na vratih pribito »Sprejem strank med 10. in 11. uro dopoldne.« Da ima gospod poverjenik čez glavo posla, mu rad verujem, ampak svoje pravice govoriti ž njim v zadevi, ki spada v njegov delokrog — saj bi drugače ne bil dosegel dovoljenja za vstop k njemu — te si radi drugovrstne zaposlenosti ne dam krati. Činitelj, katerim je poverjena ta naloga, naj skrbe za to, da bo posameznim organom odkazano le toliko dela, kolikor ga morejo opravljati, ne da bi bili trajno preobloženi. Izgovor, da so to nedostatk le prehodnega značaja, je piškav, ker ako kaka stvar že v početku šepa, se mora računati z nevarnostjo, da šepanje postane kronično. Naša javna uprava potrebuje v svojem sedanjem štadiju predvsem organizatoričnega dela. Za to delo pa treba izbrati ljudi, ki imajo več organizatoričnega naravnega daru in raje manj akademičnih predpogojev. Naj se vendar zapusti popolnoma ponesrečeni avstrijski sistem, ki je povsod nastavljal le juriste. Saj vendar visokošolski izpiti še ne pomenjajo patenta o splošni vednosti in veščosti. Izbere naj se osebe, ki so v raznih poklicih s svojim delom doprinesli dokaz o usposobljenosti. Te osebe bodo zanesljivo upravljale tudi ako ne bleste z akademičnimi naslovi, kateri v ostalem našim rešiteljem preko morja prav nič ne imponirajo.

— **Ljudsko izobraževalno društvo »Akademija«** priredi v petek dne 20. dec. ob 8. uri zvečer predavanje v realni v risalni dvorani v prvem nadstropju. Predava gospod major Gjurjo Čirić, srbski pisatelj, o »glavnih težnjah političnega razvoja Srbije v 19. stoletju«.

Uradni list Narodne vlade SHS v Ljubljani. Včeraj je izšla 23. številka.

— **Razpis službe pri poverjeništvu za socialno skrbstvo.** Pri poverjeništvu za socialno skrbstvo je popolniti službo pisarniškega pomožnega uradnika (pomožne uradnice) z mesečno plačo 250 K ter službo pomožnega sluga z dnino 2 K 80 vin. in letno draginjsko doklado 1212 kron. Poslednja služba je izrecno pridržana vojnim invalidom, če so sposobni za tako službo. Pravilno kolkovanim prošnjam je treba priložiti krstni list, dokazilo o državljanstvu, zdravju, navedenosti, dokazilo, da so prosilci večji pisanju, čitanju in računanju, nadalje dokazilo o invalidnosti. Prošnje naj se vložijo pri poverjeništvu za socialno skrbstvo do dne 31. decembra 1918.

— **Gospodu poverjeniku za pravosodje v preudarek.** Prijatelj nam piše: Pri nekem slovenskem sodišču — za danes opustimo natančnejšo označbo — posluje neki iz Avstrije prevzeti sudac, ki misli, da živi še tako okoli leta 1719. Ne samo, da rolni na surov in žaleč način na stranke, ampak ima impertinenco celo obkladati ljudi z raznimi psovskami, kot »neumna baba«, babnica itd. Tudi si dovoljuje ta čudni patron tikati vsakogar, ki ni ravno iz meščanske družbe ali ni vsaj ves osivel in upognjen. To so vendar razmere, ki kriče do neba. Če so se take stvari prakticirale v Avstriji, se temu ni čuditi, ali v Jugoslaviji se prav gotovo ne bodo. Stranke pa opozarjamo na to, da naj si vsako impertinenco kratkomalo prepovedo, dajo protest protokolirati, sodnika pa, ki bi se predrznil ljudi tikati, kratkomalo tičejo nazaj. Če pa ne mara poverjenik napraviti reda takoj, ga bomo napravili mi na pravenostaven način, kakor nam to lahko verjame slavna justica.

— **Izpremembe v sodni službi,** sklenjene na 33. seji Narodne vlade SHS v Ljubljani z dne 13. decembra 1918. Odstavijo se: 1. v Celju:

ravnatelj jetnišnice Oskar Fritsch in kontrolor jetnišnice Alojzij Fläschka; 2. v Mariboru: višji deželnosodni svetnik Albert Kokol, dež. sodni svetniki Viljem Kronasser, Avgust Rostok, dr. Herman Lorber in dr. Anton Torggler, okrajni sodniki dr. Arnold Mally, dr. Bogomir Mathiaschitsch in dr. Viljem Traun, pisarniški ravnatelj Andrej Frangesch, višji pisarniški predstojnik Karl Scheibel, višji oficial Ivan Schweiger, kanclist Ivan Erjavetz, oficijant Rudolf Sebastian, Josip Regula, Ivan Matschegg in Ivan Utschnig, sodni sluga Josip Ganser in višji ravnatelj kaznilnice Alojzij Serda; 3. v Rogatcu: okrajni sodnik in sodni predstojnik dr. Viktor Pavliček in okrajni sodnik Karl Lobinger. Vsi navedeni razen dr. Pavličeka, glede katerega se ukrep pridržuje, se stavijo na razpolago predsedstvu višjega deželnega sodišča v Gradcu, odnosno višjemu državnemu pravdnstvu v Gradcu. Imenovana sta začasno: 1. v Mariboru: upravitelj kaznilnice Julij Fischer za vodjo kaznilnice; 2. v Rogatcu okrajni sodnik Rudolf Potočnik za vodjo okrajnega sodišča. Dodeljeni odnosno prestavljeni so začasno: višja deželnosodna svetnika v p. Anton Levec in Aleksander Ravnihar, oba v Gradcu, dež. sodni svetniki dr. Hinko Stepančič v Gorici, dr. Franc Peitler v Višnji gori in Jakob Antloga v Logatcu, dalje okrajni sodnik v p. Diego Ziegler k sodišču v Mariboru; okrajni sodnik Ivan Vrančič v Ilirski Bistrici in sodnika dr. Gašper Stokovič ter dr. Vladimir Orel, oba v Trstu, k deželnemu sodišču v Ljubljani; sodnik Kajetan Premerstein v Ljubljani k okrajnemu sodišču v Višnji gori s poverilom, da prevzame na ondri začasno vodstvo okrajnega sodišča. Sodniki in sodni predstojniki Ivan Vrančič v Ljubljani, dr. Franjo Goršič v Kamniku in dr. Milan Geršak v Velikih Laščah so imenovani za deželnosodne svetnike preko sistemiziranega stanja na svojih sedanjih službenih mestih s pridržkom, da se njihov vrstni red v VII. činovnem razredu določi pozneje. Odvetnik dr. Žiga Vodusek v Trstu je imenovan začasno za okrajnega sodnika brez določenega službenega mesta s pridržkom, da se njegov vrstni red v VIII. činovnem razredu določi pozneje. Juriju Kristofu, dež. sodnemu svetniku v Železni Kaplji, se podeli naslov in značaj višjega dež. sodnega svetnika.

— **Narodni svet v Ljubljani potrebuje za okupirano ozemlje točnih informacij** glede sedanjih razmer; dalje glede vseh kulturnih društev, političnih in gospodarskih organizacij. Statistika bodi kolikor mogoče točna tudi glede analfabetov. Poslati je treba ljudske štetje iz leta 1910., oziroma treba je Narodnemu svetu podatkov najnovejšega datuma. Za vsako občino posebej bi bilo dobro, da bi poslala natančna pojasnila v tem zmislu. Kdor more poslati kako pojasnilo, naj se zgleda v pisarni Narodnega sveta, oziroma v pisarni za okupirano ozemlje, kjer dobi potrebne informacije.

— **Vsi slovenski zobozdravniki v Ljubljani, Mariboru, Ptuju in Celju,** se pozivljajo, da naznanijo zdravstvenemu referentu narodne brambe pogoje, pod katerimi bi bili pripravljeni v svoji privatni ordinaciji sprejemati ambulatorično-vojaške zobozdravniške slučaje. — Zdravstveni referent narodne brambe: dr. Justin.

— **Prošnje za imenovanje in povišanje.** Od poverjeništvu za narodno brambo smo prejeli: Poveljstvo II. vojnega okrožja je iz predloženih prošenj za imenovanja in povišanja dognalo, da je mnogo teh prošenj popolnoma neosnovanih in neutemeljenih kakor tudi brez natančnih podatkov in prilog. Samoobsebi je umevno, da se takih prošenj ne more upoštevati, temveč se opozarja prosilce, da bo od sedaj naprej ostala vsaka taka prošnja brez rešitve. Podrejena poveljstva imajo nalog, neupravičenih prošenj ne predlagati. Povod temu razglasu je bilo že prej omenjeno dejstvo neupravičenosti takih prošenj, obenem pa tudi ogromno delo in nepotrebne pisarije, ki jih povzročujejo take prošnje. Sedajšnja vlada si je svesta svoje naloge, popraviti krivice in zapostavljanja prejšnje vlade napram Jugoslovonom, ali zato mora imeti neovrgljive podlage in neobhodno potrebne podatke o upravičenosti posamičnih prošenj, da prepreči s tem vsako morebitno zlorabo. Med drugimi se je zgodil slučaj, da se je prosilec sam nazval poročnikom, do katerega čina ni imel nobene pravice in katerega ne bi mogel tudi nikdar doseči, ter prosil za povišanje v nadporočnika. Posledica je bila, da se je proti takim prosilcem sodnijsko postopalo.

— **Prijava častnikov.** Vsi na Kranjskem bidelede podatke ime, čin, polk, leto nabora, ali praporščaki prejšnje skupne vojske, domobranstva in črne vojske naj takoj pisмено javijo »Vojnemu dopolnilnemu poveljstvu v Ljubljani« sledeče podatke ime, čin, polk, leto nabroa, ali prebiranja, rojstno leto, kraj in okraj, dalje pristojno občino in okraj, bivališče, svoj civilni poklic, letne dohodke, stan, in število otrok. Poveljstvo II. vojnega okrožja.

— **Tedenski izkaz o prenosnih boleznih na ozemlju Narodne vlade SHS v Ljubljani.** Od dne 1. do 7. decembra 1918 naznanjene prenosne bolezni. Škrlatica. Občina Kamna gorica (3 osebe obolele, 2 osebi umrli). Difterija. Brežiški okraj: občini Kapele (1 oseba obolela), Zabukovje (1 oseba obolela, 1 oseba umrla). Ljubljansko mesto: (1 oseba obolela). Radovljiski okraj: občina Radovljica (1 oseba obolela). Griža. Brežiški okraj: občine Brezje (4 osebe obolele), Koprivnica (2 osebe obolele), Pilštajn (2 osebe obolele), Sremlje (1 oseba obolela), Videm (1 oseba obolela). — Ljutomerski okraj: občina Radislavci (1 oseba obolela). — Ljubljansko mesto: (1 oseba obolela, 1 umrla).

— **Terorizem žandarmerije po deželi.** — **Agitacija zoper republikansko ustavo.** V Ljubljanski okolici, po Dolenjskem in tudi drugod nastopa žandarmerija zoper republikansko ustavo! Žandarmerija razširja vesti, da je kaznjivo izražati se za republiko v Jugoslaviji ter da bo zaprt, kdor se izraža zoper monarhijo, kdor se drzne povedati, da bi ujedineni narod jugoslovanski nemara izhajal tudi brez dinastije. Najgorečnejši gredo celo tako daleč, da postavljajo v svoji domišljiji celo — vešala žalostnega spomina. Svojim somišljenikom sporočamo, da je tako vplivanje od strani žandarmerije popolnoma nedopustno in da je razgovarjanje o naši definitivni ustavni obliki popolnoma svobodno. Vsak slučaj nedopustne lažnjive agitacije proti republikanski ustavi od strani orožništva naj se nam z navedbo prič takoj sporoči: Narodno vlado v Ljubljani oz. poverjenika za notranje zadeve pa vprašamo, če je bilo izdano na žandarmerijska poveljstva na deželi tozadevno kakšno službeno navodilo, ker se nam zdi sistematičnost te žandarmerijske agitacije zelo sumljiva.

— **Stavka v Trbovljah.** V Trbovljah je izbruhnila nenadoma popolna stavka v ponedeljek ob 2. popoldne. Vzrok stavki je neredno razdeljevanje živil in deloma izzivalno obnašanje nekkih krogov, ki bi stvari lahko odpomogli. Rudarji niso dobili bele moke, cene slanini so še vedno bile nad 50 K itd. Rudarji zahtevajo večjo racijo moke, znižanje živilskih cen in še nekaj drugih stvari. Včeraj je bila posebna deputacija pri Narodni vladi v Ljubljani in je zahtevala ureditev teh vprašanj. Nepremišljeno bi bilo v tem primeru očitati delavstvu boljše vize. O stavki priobčimo obširneje poročilo.

— **Vidirano legitimacijo** po vojaški mednarodni policiji mora imeti vsakdo, ki prihaja ali odhaja iz okupiranega ozemlja Reke in okolice.

— **Cenzura za zagrebške liste.** Italijani so uvedli na Reki cenzuro za vse zagrebške liste.

— **Vrednost krone v Švici.** Minuli teden je imela naša krona v Švici vrednost 28 centimov. Tako nizke vrednosti doslej še ni imela bivša avstrijska krona.

Zadnje vesti.

Oklic srbske socialistične stranke.

Zagreb, 17. decembra. (Lj. k. u.) Srbska socialistična stranka objavlja svoj program, ki se izreka za vzpostavitev internacionale in za zagotovitev uspehov socialne revolucije. Stranka se izjavlja za jugoslovansko enotno državo in zahteva uveljavljenje sledečih zahtev: Odstranitev fevdalnih predprav, konfiskacija vsega cerkvenega imetja, ločitev cerkve in države, splošna volilna pravica za oba spola na podlagi strogega proporca, sestavitev osrednje vlade in združitev Bugarke z jugoslovanskim ozemljem.

Masaryk v Rimu.

Bern, 17. decembra. (Lj. k. u.) Davi je dospel Masaryk v Rim; na kolodvoru ga je sprejel italijanski kralj. Izkazali so mu vse njemu pristajajoče izredne časti. Masaryk je s svojim spremstvom kraljev gost.

Protokol podaljšane premirja.

Pariz, 16. decembra. (Lj. k. u.) »Agence Havas« poroča: Ob podaljšanju premirja v Trierju podpisani finančni protokol ima nastopno določbo: Nemčija ne sme s svojimi kovinami, ne z vrednostnimi papirji, ne s terjatvami v inozemstvu, ne z inozemskimi primičninami svojimi razpolagati, najsi bodo v rokah vlade ali v javnih blagajnicah, ali pri zasebnikih ali družbah, preden se ne domeni zavezniški; 2. Nemčija mora zavezniški ukreniti vse potrebno, da se povrnejo interesom v

ozemlju, zasedenem po Nemcih, izgubljeni in ukradeni vrednostni papirji in zaplenjena posestva; 3. Nemčija se zaveže z gotovimi pogoji, da prebivalstvu Alzacije in Lotaringije ob plačilnem roku izplača terjatve in da ne bo temu prebivalstvu ovirala prostega razpolaganja s svojim imetjem v Nemčiji.

Neodvisni socialisti ne smejo biti kot gostje na kongresu.

Berlin, 16. decembra. (Lj. k. u.) Kakor poročajo večerniki, se je ob dveh popoldne pomikal izpred stavkujočih delavcev z Liebknechtom in Roza Luksemburgovo na čelu z rdečimi zastavami proti poslanski zbornici. Množica je ogorčena, vzklikala, ko je izvedela, da je kongres odklonil zahtevo odposlanstva demokratov, dovoliti Liebknechtu in Luksemburgovi dostop k posvetovanjem. Neki govornik je izjavil, da bi utegnili sveti skleniti sklicanje narodne skupščine. Stvar proletarijata je, da v ožgled tej možnosti ukrene vse potrebno. Obračunili smo s knezi in potentati, premagali bodemo tudi narodno skupščino. Nato je govoril Liebknecht in zahteval razoroženje častnikov in generalov in ustvaritev rdeče garde. Pravo gnezdo protirevolucije je vlada entente: Scheidemanna in Haaseja. Sedaj je Nemčija kapitalistična republika. Ne smemo dopustiti nikake narodne skupščine, marveč le oblast delavskega in vojaškega sveta. Kongres mora podati ruskim bratom svojo bratsko roko. Končno je Liebknecht zahteval vsoljno revolucijo in združitev proletarijata vseh dežel. Od poslanske zbornice se je pomikal izpred proti ruskemu poslaništvu v ulici Unter den Linden, kjer je Liebknecht v govoru zahteval, naj se Rusi povabijo h konferenci svetov.

Ostavka dra. Solfa.

Berlin, 17. decembra. (Lj. k. u.) Na današnji seji državne konference delavskih in vojaških svetov je bila sprejeta ostavka državnega tajnika dr. Solfa. Kautzky, ki mu je bila poverjena naloga, naj preišče akte zunanjega ministrstva, je poročal, da ni mogel najti nikakega sledu, da bi bil izginil kak akt. Rekel je, da rabimo najprej preliminarne in potem hitri definitivni mir. Predlog, naj se ponovno glasuje, ali je pripustiti Liebknechtu in Roza Luksemburgovi na mirovno konferenco s posvečevalnim glasom, je bil s pretežno večino odklonjen. Nadaljnja razprava se je odgodila na jutri. — Dr. Solf opravlja posle dalje do imenovanja naslednika.

Izgredi v Draždanih.

Berlin, 17. decembra. (Lj. k. u.) »Berliner Tageblatt« poroča: V Draždanih je prišlo v nedeljo ponoči zopet do krvavih izgredov, ki so jih povzročili špartakovci. Oddanih je bilo tudi mnogo strelav. 9 oseb je bilo ubitih, 40 težko ranjenih.

Italijani se zanašajo na mirovno konferenco.

Curich, 16. decembra. (Lj. k. u.) Italijanski senat je sprejel proračun in se je nato odgodil. — V debati je izjavil ministrski predsednik Orlando, odgovarjajoč na različna vprašanja: Italija ne more demobilizirati, marveč mora radi težko, ki bodo sledile vojni, vzdrževati svoje čete. Kar se tiče italijanskih aspiracij, so podrejene vprašanjem splošnega značaja, katerih rešitev pristojajo edinole mirovni konferenci. Pri končni ureditvi vseh spornih vprašanj bodo merodajna Wilsonova načela, katerim ostane Italija zvesta, ministrski predsednik pa ne more reči, do katere meje. V praksi bi utegnili imeti Wilsonova načela ovire, ki bi zavlačevala uresničanje naših aspiracij. Glede vprašanja vojnih odškodnin, ki jih izključuje predsednik Wilson, bo Italija zavzela isto stališče, kakor ostali zavezniki. Med aliranci vlada popolna solidarnost, ki izvira ne samo iz pravice, za katero se bojujejo, marveč tudi iz skupnih izgub. V tej za nas odločilni uri, je končal Orlando, gojimo čut globokega zaupanja napram našim zaveznikom ter čut lojalnosti in prijateljstva. Dobro vemo, da se moremo opirati na obojestransko zaupanje in smo uverjeni, da bodemo srečno premagali vse težkoče. — Senat je nato soglasno sprejel resolucijo, v kateri izraža svoje zaupanje, da bodo italijanski delegati na mirovni konferenci delovali v duhu uresničenja naših duševnih in materijalnih aspiracij.

Osemurni delavnik v Nemški Avstriji.

Dunaj, 17. decembra. (Lj. k. u.) Narodno gospodarski odsek je predložil državnemu svetu glede osemurnega dela v tovarniških obratih sprejel z izjemom, da se uvede osemurni delavnik tudi za državne, deželne in občinske obrate in da je dovoljeno mladostnim delavcem in ženskam v tovarniških obratih praznovati ob sobotah popoldne. Nato je bil sprejet tudi že svojedobno v poslanski zbornici obravnavani zakonski načrt glede ureditve dela otrok in dela doma.

Morilec portugalskega predsednika.

Amsterdam, 17. decembra. (Lj. k. u.) Kakor doznajajo »Central News« iz Lizbone, se imenuje morilec predsednika Josepe Rodriguez de Aro in je po poklicu trgovski pomočnik. Izjavil je, da hoče imenovati tudi svoje sokrivce.

Železničarska stavka na Španskem.

Madrid, 16. decembra. (Lj. k. u.) »Agence Havas« poroča: Uslužbenci vseh železnic so začeli stavkati. Govori se, da se jim pridružijo delavci.

Ameriški mirovni program.

Berlin, 17. decembra. (Lj. k. u.) »Berliner Tageblatt« poroča iz Monakovega o ameriškem mirovnem programu: Eifflov stolp razširja nastopno brzojavko: »Vsem! Državni tajnik za mornarico Daniels je izjavil v Baltimoru, da Amerika na mirovni konferenci ne bo zahtevala ne ozemlja, ne vojne odškodnine. Mali narodi morajo dobiti iste pravice kot veliki. Odstraniti je treba vse vzroke, ki bi utegnili imeti za posledico novo vojno. Zahtevali bodemo jamstva za svobodo in za zvezo narodov, ki bi imel moč, preprečiti vsa nasilstva.«

Wilson v Franciji.

Pariz, 17. decembra. (Lj. k. u.) »Agence Havas« poroča: Predsednik Wilson in žena njegova sta se šla dati izprehajati v boulojskem gaju in dalje do Versailles. Medpotoma so ju nekateri spoznali in ju pozdravili z iskrenimi vzkliki. Po povratku je šel predsednik Wilson s predsednikom Poincarejem in s spremstvom v svečanem izprevedu v Mestni dom. Množica je živahno pozdravljala oba predsednika. Čete so izkazale vojaške časti. Vojaške godbe so svirale amerikansko himno in maršljezo. Na Mestnem trgu je množica priredila predsedniku Wilsonu živahne ovacije. Neprenehoma pozdravljena sta vstopila oba predsednika v Mestni dom, okičen z zastavami. Ondi ju je sprejel predsednik mestnega sveta. Wilson je odgovoril na pozdravni govor predsednika Mestnega sveta: »Amerikanski narod je bil tembolj ogorčen zaradi nepravilnosti te vojne, ker je vedel, kako so jih zakrivil. Ogromna širina oceana nas ni ovirala, preverili o nujnosti, udeležiti se vojne. Zedinjene države so se udeležile vojne, vedoč, kako globoko so zadobila pravna načela, pa tudi ker so načela osrednjih držav užalila srca, kakor tudi moja pravna načela. Predsednik je končal z izrazom veselja, da je mogel ugotoviti trdno zvezo mišljenja in idealov francoskega in velikega amerikanskega naroda.« Nato so odšli v arkadno dvorano, kjer je bil pripravljen zajtrk. Predsedniku Wilsonu so poklonili zlato kolajno, soprogi njegovi pa zlato brožo z diamanti. Predsednik se je vpisal v zlato knjigo. Na zahtevanje množice sta se pokazala Wilson in Pershing na balkonu. Pozdravili so ju z živahnimi ovacijami. Nato je obiskal predsednik Wilson predsednika Poincareja v vojnem ministrstvu. Mudil se je tam deset minut. Vozečega se so pozdravljali ves čas. Naposled je Wilson sprejel Venizelosa.

Wilson se oklepa svojih 14 točk.

Amsterdam, 17. decembra. (Lj. k. u.) »Algemeen Handelsblad« poroča londonski dopisnik »Manchester Guardian«, da je izvedel iz verodostojnega vira, da hoče predsednik Wilson s svojim potovanjem v Ev-

ropo doseči mir v zmislu svojih 14 točk. Wilson ima pred očmi čast Amerike in svojo lastno dolžnost in je prišel, da izvede svoj program, ako treba, tudi z najkrepkejšim pritiskom na zaveznike.

Ameriško vojno brodevje se vrnilo v domovino.

Amsterdam, 17. decembra. (Lj. k. u.) »Central News« poročajo, da je ameriško vojno brodevje zapustilo angleško vodovje in se povrnilo v domovino.

Peki v Ljubljani, pozor! V četrtek, dne 19. t. m. Vas nujno pozivljamo, da se udeležite sestanka, ki bo ob 2. popoldne v Šelenburgovi ulici štev. 6, II. nadstropje. Tudi peki morajo zahtevati, kar jim gre, in ne smejo biti več mlachi.

Umetnost in književnost.

Gledališko društvo na Jesenicah. Na splošno željo se v soboto dne 21. ob 8. uri zvečer in v nedeljo, dne 22. t. m. ob 3. uri popoldne ponovi J. Špicarjeva jugoslovanska priredba »Damjanka«, ki je žela pri premjeri in reprizi preteklo soboto in nedeljo velikanski uspeh. Domačine prosimo, da posetijo predstavo v soboto, da bo v nedeljo dosti prostora za tujce, na katere se bo pri nedeljski predstavi v prvi vrsti oziralo.

Izdajatelj in odgovorni urednik

Josip Peteljan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

Čevlji

PEKO

najboljše kakovosti se zopet dobe po dnevni cenah v zalogi tovarne čevljev

Peter Kozina & Co.

v Ljubljani (Bregu).

Pismena naročila se vsled sedanjih razmer ne izvršujejo, ter se priporoča osebni nakup.

Št. 16.810.

Razglas.

Na podlagi naredbe celokupne Narodne vlade z dne 6. decembra 1918, št. 180, ki daje občinam pravico, da posejajo po stanovanjih in ki je bila z naredbo poverjeništvu za socialno skrbstvo z dne 6. decembra 1918, št. 181, uveljavljena za občine: mesto ljubljansko, Moste, Vič in Zgornjo Šiško, katere občine tvorijo glede dvojnih stanovanj enoten stanovanjski okoliš, se odreja in razglasa sledeče:

1. Kdor ima v navedenih občinah kot enotnem stanovanjskem okolišu dvoje ali več stanovanj, mora to naznaniti vsaki občini, v kateri ima eno ali drugo teh stanovanj, vsa svoja stanovanja, in sicer tekom osmih dni po tem razglasu. To naznanilo mora obsegati: ime in stan imetnika stanovanja, ime in naslov lišnih lastnikov ali njih pooblaščenec, pri stanovanjih, oddanih v celoti ali delno v podnajem, pa še ime in stan dotičnega podnajemnika, nadalje označbo vsakega stanovanja, obseg (posamezne dele), najemnino, odpovedno dobo in odpovedni rok; pri stanovanjih, oddanih v najem za določeno dobo, in pri tistih, ki so že odpovedana, pa izpovedbo, kdaj poteče najemno razmerje.

Tako naznanilo morajo podati tudi svojci tistega, čegar je stanovanje, ako žive z njim v skupnem gospodarstvu in imajo v občini ali v stanovanjskem okolišu še posebej stanovanje.

Mestni magistrat ljubljanski, dne 13. decembra 1918.

Vojna posojila mesto denarja v gotovini

sprejema po izredno visoki kurzni vrednosti podpisana družba kot enkratno zavarovalnico za sklenjena življenska zavarovanja. Proti vplačilu zavarovalnine z vojnimi posojili izplača se zavarovana svota v gotovini po preteku zavarovalne dobe za slučaj doživljenja; v slučaju prejane smrti izplača se takoj tudi cela zavarovana glavica v gotovini in vrhutega povrne družba od skupne vnapej plačane premije še toliko, kolikor je ostalo neporabljenega. — Zavarovanje se pa tudi lahko sklene tako, da se vnaprej posojilo kot enkratna hranilna vloga naloži pri družbi, ki po preteku zavarovalne dobe izplača končno jako ugodno obrestovano glavico v gotovini. Tako zavarovanje je priporočati ne le posameznikom, temveč tudi zakladom, penzijskim zavodom, hranilnicam, zadrugam in drugim korporacijam. — Ako se zavarovanje predčasno opusti, izplača se v gotovini obrestovana odkupna vrednost.

Pojasnila daje in predloge sprejema:

Generalni zastop

zavarovalne družbe Feniks v Ljubljani, Sodna ulica št. 1.